Ն° 606 1879 ՅՈՒԼԻՍ 11 ՉԱՐՇԱՆՊԱ. ԻՒՉԻՒՆՃԻՒ ՍԵՆԷ

ԱՊՕՆԷ ՖԻԱԹԼԱՐԸ
Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . .	200 ղշ.
Ալթը այլըգ . . .	100 »
Իւչ այլըգ . . .	55 »

Վիլայէթլէ հարիճտէ Օսմանլը և էֆրէնճ բօսթասը իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն ,

Պիր սէնէլիք . . .	230 ղշ.
Ալթը այլըգ . . .	120 »
Իւչ այլըգ . . .	60 »

Բօսթա ուճրէթի տախիլ տիր .

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՊՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ
ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՕԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻԱԹԼԱՐԸ
Հէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ	5 ղշ.
3 ինճիւ սահիֆէյէ	4 »
4 ինճիւ սահիֆէյէ	2 »

ԻՒԹԱՐ. Գանգա, Շիրքէթ վէ ումումա մաարաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սըրասը
2 վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղշ.
4 ինճիւ սահիֆէյէ 4 »
Ձիյատէ միւտտէթ իչին իլանաթ իչին պազարլըգ օլուր ։

Մէքթուպ նաֆիլայա ատրէս պէյնէլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ , իատէ օլունմայաճագ ։

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Խարբէրտանէսի վէ մաթպաասը , Ստամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը գէօչէսինտէ Նումէրօ 8 տէ տիր ։ — Ղազէթամըզըն ումուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քիաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա , Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէքեանտա միւրաճաաթ օլունմագը կիպի , քեաֆֆէյի մէքթուպաթըն տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր ։

ԱՍԻԹԱՆԷ 11 ՅՈՒԼԻՍ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Կէչէնլէրտէ Թէրճիւմանը Հագիգաթ ղազէթասընըն , Միւսլիւմանլարըն Պուլկարիստանտա չէքտիքլէրի մէզալիմտէն պահս իթտիյինի սէրլիշտէ ալարագ , Օսմանլը ղազէթալարընը Էրմէնիսթանտա Էրմէնիլէրէ օլունան զուլմլէրէ տախի պիր նազար աթֆընա տավէթ իթմիշ իտիք ։ Թէրճիւմանը Հագիգաթ պու տավէթիմիզտէն հիտտէթ իտէրէք , ալէյհիմիզտէ պիր չօգ շէյլէր եազմըշ , վէ պիզիմ եազտըգլարըմըզը միւբալաղա իթհամիյէ պիր թագըմ մանալար վէրէրէք , պիզի ատէթա իթհամ իթմէք իսթէմիշ տիր ։

Պիզ Միւսլիւմանլարըն Պուլկարիստանտա զուլմ չէքտիքլէրինէ թէէսսիւֆ իթմէյիզ , տիմէք ․ պիլագիս պու թէէսսիւֆիւմիւզտէ Թէրճիւմանը Հագիգաթ իշթիրաք իթտիյինի պէհան իթմիշ իտիք , անճագ Միւսլիւմանլարըն պու հալինէ աճըտըղըմըզ կիպի , Էրմէնիլէրին հալինէ տախի աճըմագ լազըմ կէլտիյինի միւնասիպ վէ էլզէմ ատտ իթմիշ իտիք ։

Թէրճիւմանը Հագիգաթ տէյօր քի Էրմէնի ըէֆիքիմիզ [illegible] ։ Էկէր պիզ Թէրճիւմանը Հագիգաթըն խաթըրը իչիւն թէէսսիւֆ իթմիշ օլուր իսէք , օ վագըթ Թէրճիւմանը Հագիգաթ թէէսսիւֆինիզէ լիւզում եօգ տուր տէյէրէք , պու թէէսսիւֆիւմիւզի րէտտ իտէպիլիր իտի . եօգսա պիզ իհսանիյէթ նամընա թէէսսիւֆ իթտիյիմիզ հալտէ , նէ Թէրճիւմանը Հագիգաթ նէ տէ ալէմտէ հիչ քիմսէ միւճաւէլէմիզի հիւքմ վէ միւտախալէ իտէպիլիր ։

Պունուն իլէ պէրապէր , պիզ իշէ տահա պիթարաֆ նազար իլէ պագմագ իսթէրիզ , վէ Թէրճիւմանը Հագիգաթըն տա կէրէք Պուլկարիստան վէ կէրէք Էրմէնիստան մէսէլէսինտէ պիզիմլէ պիր պիթարաֆլըգ րիայէթ իթմէսինի արզու իտէրիզ ։

Պուլկարիստանտա Միւսլիւմանլարըն պիր տէրէճէյէ գատար զուլմ կէօրտիւքլէրինի ինքեար իթմէյիզ . անճագ պու հալին պիր տէրէճէյէ գատար թաապի վէ զարուրի օլտուղունու տա ունուտմայըզ . վէ ինսաֆ օլունուր իսէ , պու իշլէրէ թէէսսիւֆ իթմէք իլէ պէրապէր , տահա միւնասիպ վէ տահա միւթէնասիպ լիսան գուլլանմայը միւնասիպ կէօրիւյօրուզ ։

Իշթէ Պուլկարիստանըն պու կիւն նէ հալտէ պուլունտուղունու տիւշիւնմէլիյիզ ։ Պուլկարիստան պիր հարպ ու իսթիլալ աթէշի իչինտէն եէնի գուրթուլմուշ , հալա պիր հիւքիւմէթի միւնթազամա ալթընա կիրմէմիշ պիր մէմլէքէթ տիր . պու հարպ ու իսթիլալ զէմանլարընտա մէմլէքէթին խըրիսթիյան էհալիսի իլէ իսլամ էհալիսի պէյնինտէ էյլէ խուսումէթլէր ղուհուր իթմիշ քի , օնլարըն թէէսիրաթը էլյէվմ պիր տաճ այթմա , վէ պէլքի պիր գաչ սէնէտէ րէֆ ու իզալէ օլունամայաճագ շէյլէրտէն տիր ։ Միւսլիւմանլար Պուլկարլարը քէսմիշլէր , Պուլկարլար Միւսլիւմանլարը քէսմիշլէր , Պուլկարլար իսթիլալ իթմիշլէր , Միւսլիւմանլար օնլարա գարշը տուրուպ գարշըյա ատտ օլունմուշ . պու գատար խուսումէթին պիր գաչ այտա էսէրի պէրտաֆ օլմասընը թալէպ իթմէք , Պուլկարլար իլէ հէմշէհրիլէրի օլան Միւսլիւմանլարըն , տիւննքի միւթէճաւիզլէրինտէն վէ պէզէրի ագրապալը պէճէրիլմէսինէ միւսաատէ սընըֆընտան փարզ իթմէք իգթիզա իտէր ։

Պու հալ իլէ Էրմէնիսթանըն հալի պէյնինտէ նէ գատար պէօյիւք ֆարգլար վար տըր ։ Էրմէնիսթան Պուլկարիստան կիպի էօյլէ պիր անարշիտէ պուլունմայօր , պէլքի ալթը եիւզ սէնէտէն պէրու տէվլէթին թէպաայէթինտէ պուլունմագտա տըր . պիզիմ վէ Էրմէնիլէրին տիւշմէնլիյէ սէպէպ օլաճագ պիր հալ վագի օլմամըշ , ավտէթ ու ասայիշ քէմալը իթմամ իլէ տուրմագտա տըր . հիչ պիր վագըթ Էրմէնիլէր վաթանտաշլարը օլան Միւսլիւմանլարը քէսմէմիշ գըթալ իթմէմիշլէր , վէ կէօրտիւքլէրի մուամէլէյէ էլէ պէրապէր տէվլէթէ սատագաթ վէ էմնիյէթ իլէ պաղլը գալմըշ , հիչ պիր վագըթ իխթիլալ իթմէմիշլէր տիր ։ Պուլկարլար Միւսլիւմանլարա զուլմ իտէյօրլար իսէ , կէչէն կիւն Պուլկարլար իսթիգլալլարը իչիւն չալըշտըգլարը վագըթ , Միւսլիւմանլար օնլարա գարշը տուրմուշ օլտուգլարընտան իտէյօրլար . էկէր Էրմէնիսթանտա հալէ զուլմ իտիլիյօր իսէ , պու զուլմ նէ իչիւն տիր ։ Էրմէնիլէր նէ իթմիշլէր տիր . պիր թագըմ պիչարէ Էրմէնիլէրի սէֆալէթ վէ պէրիշանլըգ իչինտէ պըրագմագտա մէմնուն օլմագ իսթէյէնլէր պու զուլմլարըն սէպէպինի սէօյլէմէլի տիրլէր . աճապա Պօղոս իլէ Արթինին Ահմէթ վէ Մեհմէթ կիպի Օսմանլը թապաա օլտուգլարընա Էրմէնիլէր մի մանի օլույօր , եօգսա Էրմէնիստանտաքի Միւսլիւմանլարըն , խանի Քիւրտ վէ Չէրքէս վէ սայիր աշիրէթլէրին պէօյլէ հարաքէթլէրի մի ։ Պունուն ճէվապընը տա Թէրճիւմանը Հագիգաթտան պէքլէրիզ ։ Թէրճիւմանը Հագիգաթ Պուլկարիստանտա Միւսլիւմանլարա օլան զուլմլար հագգընտա , քէնտի մուխպիրլէրինին եազտըգլարընա այնը հագգընտա նազարը իլէ պագարագ , Էրմէնիլէրէ օլան զուլմլար հագգընտա , պիզիմ մուխպիրլէրին եազտըգլարընա էմնիյէթ իթմէք իսթէմէյօր , վէ Էրմէնիսթանտա ճան վէրէն Էրմէնիլէրին գոյուն եէտիրտիյինի պիլմէզ կէօրիւնիյօր ։ Պիզիմ մուխպիրլէրին եազտըգլարը շէյլէր Բաթրիգխանէյէ վէ Պապը Ալիյէ կէլէն րէսմի լայիհալար իլէ տախի միւսաատտագ տըր ։ Պուլկարիստանտաքի մուխպիրլէրին իսէ , ճիհէթի միւթէֆիգ օլմայօր , պալթսէ էլան ղազէթամըզտա Միւսլիւմանլարա աթֆ իթմիշ , վէ պաղըլը տա Պուլկար իլէ Միւսլիւմանլար պէյնինտէ լաֆըմը բէգ խաֆիֆ կէօսթէրմիշ տիր ։

Սէօզէ նիհայէթ վէրմէք իչիւն , չունքի տա պիզիմ հալ իլէ ալագատար կէօրիւնէն Պուլկարիստան մէսէլէսինտէ պիզ [illegible] Էրմէնիլէրին հալինէ տախի պիր ճիհէթ թաատիլ իթմիշ օլուր իսէ , անճագ պու իշտէ Թէրճիւմանը Հագիգաթըն Օսմանլըյէ , էվրօբա ղազէթալարը իլէ հալ իլէ գանտըրմագ իչիւն պու գատար չալըշմասըն իսթիզան իթմէյիզ . Թէրճիւմանը Հագիգաթ տիւրիւստ լէհճէ իլէ թէքլիֆ իտէն Օսմանլը ղազէթալարընըն Էրմէնիլէրին հալինէ տախի պագմալարընը թէքլիֆ իթմէսինտէն Թէրճիւմանը Հագիգաթ նէ իչիւն մէմնուն օլմայօր , սէպէպինի պիլմէյիզ , ֆագաթ պու մէսէլէյէ տահա տիւրիւստ վէ պիթարաֆ նազար իլէ պագմասընը իսթէրիզ վէ պու իշտէ տահա տիւրիւստ լիսան գուլլանմասընը ումուտ իտէրիզ ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Բարիզ 22 յուլիս

Լօնտրա հէյէթը միւֆթէրասընըն գըրտէմիրի օլան Մօսսթրալա բաշա ... վէ Տէպրոյ պիր մէքթուպ եազարագ , Բրէնս Լուի Նափօլէօնըն ճէնազէսի ալայը իչին Պօնաբարթ թարաֆթարլարընըն հէյէթը միւֆթէրա նէզտինտէ ալայը թէշէքքիւրի իլէ պուլունմալարընըն մանի օլունմայը ... օլան շիտաչի(?) իլէ միւթէֆիգ իտիլմիշ տիր ։

Նիւ-Եօրգ 21 յուլիս

Մէնֆիսթէ իէնիտէն սարը սըթմա խաստալըղընըն թէզահիւր իթմէսի պու շէհիրլէրտէ մէմնունիյէթսիզլիք պերաքա օլմուշ , կէօչէրէք գաչան էհալինին միգտարը մեօհիմ(?) կէօրիւլմիւշ տիր ։ Պաշքա եէրլէրտէ սըթմանըն միւսթէվլի օլմասընտան գօրգուլմագտա տըր ։

(Պօլիթիգ Քօրէսբօնտանս Բէթէրսպուրկ)

Լօնտրա 22 յուլիս

Իսմիթ Կրօնտանտան կէլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ , Ինկլիզ ասքէրի Զուլուլարը միւղլուպ իթմիշ վէ Ուլունտի նամ մահալլը զապթ իթմիշ տիր ։ Պու Սէթի- վայօ չէքիլմիշ թաադիպ օլունմագտա տըր ։

Մէճլիսի մէպուսանտա , Գարլօվա մուսէվվի միւտախալէլէրինին կէրիքթէսը օլտուղու հալտէ ... հագգընտա ... պիր միւտախալէ ... ի ... ։ [illegible]

Փարիզ 22 յուլիս

Միւսթէգիլ Փորթէփօլիտի մէճլիսինէ պիր հէյէթի վէքալէթ Թէկլիֆ Մ. Փրամֆիսոյա տէվէթ օլունմուշ տուր ։

(Լէվանթ Հէրալտ ...ի Բէթէրսպուրկ)

Լօնտրա 22 յուլիս

Իսմիթ Կրօնտանտան վարիտ պիր թէլէկրաֆա կէօրէ , լօրտ Չէլմսֆօրտըն Թաարրուզ դուսէ' Սէթիվայօնըն պայիթաիթը պուլունան Ուլունտի նամ շէհրին զապթընտա վագի օլմուշ տուր ։ Ինկլիզ ասքէրի եագլամագտա Զուլուլար իսէ գաչմագտա վէ խայլի թէլէֆաթ վէրմէկտէ իմիշ ։

Փարիզ 22 յուլիս

Մէպուսան հէյէթը վիւքէլայա Թէլաշ էթիւթէ(?) կիրիշիլինին իգտիսատ պիլտիրտիյի միւթալէա թէթքիգ օլունմագտա իմիշ ։

(Վօթէմ Բէօզէֆօսըն ... Բէթէրսպուրկ)

Աժանս Բէօրէր

Լօնտրա 22 յուլիս

Ինկիլթէրրա տէվլէթինին Ճէզայիրտէ Պաշը Ալի քարարընը պիր մէմուրի մահսուսըն բայթաքթըն իչիւն Պապը Ալի իլէ միւզաքէրէ իթմէկտէ օլտուղը մէվզու եազմագ օլունուր ։

Բուսիա տէվլէթի Տօլիրունա հուտուտունտա Թամիլին , վէ պու խուսուսա Արամ Թատաքանըն Պուլկարիստանտա Պալմասը լիւզումունու Պէրլին մուահէտէսինին իճրա խուսուսունտա տէվլէթլէրէ Թէպլիղ իլէ , միւսթէֆթիշլէրի չիքրթա մագլար հագգընտա Պուլկարիստանին միւսաատէսիզլիյի միւլահազա օլունմագտա տըր ։

Տէվլէթլէր Ճարաֆըթանըն Բուսիա հիւքիւմէթինինէ թէքլիֆը օլունմուշ իսէ տէ , Ճանհուտլէր մէմլէքէթ չիֆթլիքլէրինի Պէրլին մուահէտէսինին պու խուսուսա աիտ մատտէսինէ մուխալիֆ օլտուղընտան պահս օլունուր ։

Բումանիա մէճլիսի մէպուսանը Նահուտիլէրին Փըրթա Փըրթա օլարագ , Բումանիա թապիյէթինէ տախուլ իթմէլէրինի գապուլ իթմիշ տիր ։

ՏԱԽԼԻՅԷ

Տիւնքիւ կիւն մէճլիսի վիւքէլա ճէմիյէթի պաշը հազըրլանան Տէրսէաատէտէ լիւզումու պէրքիւթըն թամամ իթմիշ տիր ։ Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Պաշը Ալիտէ միւզաքէրէ պահսի օլան խուսուսաթ միւհիմմէնին հալլ ու թէսվիյէսի իչիւն , գաթըլ հագգէթմէ Բասթլերին միւթէտէվէլի օլմադ չալըշմագը ։ Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Պապը Ալիտէ մէվզու ... վէ սայիր հագգընտաքի մէսէլէլէրին միւզաքէրէսինէ պաշլանմագ իսթէնիլմէսինին ... ի Թաարիֆաթ իլէ , ֆայիզի ... շէհրէմէնի ... Ճէպէլ Թէքիփէթէ ... ճէմիյէթի պաշքա կիւն միւնիֆթէշէ ... Պու Ճէմիյէթ Բումէլիա Շարգիյէ վէ Պօսնա վէ Հէրսէք ... Պէրլին մուահէտէսինին տայա մէվատտըն իճրասը վէ Թէսվիյէսի Բասթլէրտէ հալէտէ թէսվիյէ խուսուսունտա Թէպլիղ վէ Թարիֆաթ ...

Պու ճէմիյէթին մուազէմէթը Բումէլիա Շարգիյէտէ Թահսիլաթ ... թէսվիյէ Մէճլիսի միւթալէաթըն Թօղրը պիր տէֆա թէքրար վէ թէսվիյէ տէնիլմիշ տիր ։

—Փարլամէնթօնըն պուղունքի ճէլսէսինտէ , Պաշվէքիլ հազրէթլէրի միւնասէպէթ իլէ պու հուսուսունտա մէճլիսին թէքմիլ ։ —Ճօրճիա հալլընտա Պուսիանըն կիւն ... ։

—Պաշվէքիլ հազրէթլէրինին Թէքմէսինտէ կէօրէ , Սէնաթօ ... վէ Տէրսէաատէտէ կէլէն մէքթուպլարըն ֆիրախ ... ։

[Right column, continued:]

պէյնը հիւմայունա ճէլպ վէ թաատիլ վէ մէճլիսի խասս աթըսը Թամամիյէ պույուրուլմուշ իսէ տէ , մասլահաթէն մէճլիսի մէզգիւր պու կիւն սալթ իչ գարարլարընտա ինիզամ իթմէք իւզրէ Թէքլիֆ պույուրուլմուշ օլմագլա պու կիւն Թահթը ըսլահաթը Հազրէթ Բատիշահիտէ Թէճէմմիւ իտէճէք միշ ։

—Ալեքսանտր Պէօյիւքլիւքէ պարըն մահալ ալդըշէ պիրէր պէհանտէ մէ Թաղտիմ իւզէրէ Թէքլիֆաթը միւսթէֆիտ թարաֆընտան ֆրանսա սէֆիրինէ պիր պէյաննամէ իթմիշ վէ պունունլա Ալեքսանտրօսբօլըն մահթուլաթ վէ մագսատ իլէ , էսասըն մանիայէլի Թէշքիլաթընը Թաֆսիլ վէ պէյան իսթիզահ իթմէլիշլէր տիր ։

—Բումէլիի Շարգիյէ Բուսիա ասքէրինտէն նէֆէր վէ զապիթ օլարագ աննաճագ սէքսէն թագըմ քիշի գալաճագընը , վէ օնլարը տախի յուլիսին 15 ինտէ ժէնէրալ Սթօլիփինին այրը կիտէճէյինտէն , օ հալտէ Բումէլիի Շարգի քըթամիլէն Բուսիա ասքէրինտէն թախլիյէ օլունմուշ օլաճաղընը մահալլինտէն եազըյօրլար ։

—Նէօյա Եւնան ասքէրի պաղըշլայան հուդուտու Թէճավիւզ իտէրէք , էօրտէ Թաալեր ասքէրի Շահանէյի էսիր իթթիւքլէրինէ տայիր պիր շայիա գուհուր իթմիշ իսէ տէ , գաթիյէն ասըլ եօգ տուր ։ Վագըթ

—Պէյ օղլու միւթէսարրըֆլըղը Թահրիրաթ միւտիրի Շէմսի պէյ ղայիթիյէ Նէզարէթի մէճլիսի Փըրգա պաշ քիթապէթինէ Թային պույուրուլմուշ տուր ։

— Գօլոս ճանիպինէ կիթթիքլէրինի տէնիզի հիւսումէթիյէտէ Եազըլըգ զապթիյէտէն միւրալայ Սախա պէյէ իւչիւնճիւ րիւթպէտէն Օսմանիյէ նիշանը իհսան պույուրուլմուշ տուր ։

ԻԼԱՆ

Աւթընէ սայիրէ Թախիյինտէ պուլունան համալլարըն նազլի իխմէճէքլէրի էշյա իչիւն ալաճագլարը իւճրէթը միւթէյյէն Տաշիրէ ճանիպինտէն պու քէրրէ թանզիմ օլունան Թարիֆէտէն պիրէր նիսխասը գօմիւրք միւտիրիյէթինէ վէ սաաքիրի գապիլլէրի Շահանէ միւքէթթէպլէրինին խանլարընա Թաալիգ գըլընտըղը միւթիւր , իշպու Թարիֆէյէ ճէտվէլինտէ մէզքիւր ուճրէթտէն ֆազլա պիր աքչէ ալմագ իսթէյէնլէր Թէէտիպ օլունաճագլարը ճէվաբըն մագամըն թակեըտ իլէ ... վէ համալլարա իւզէրէ օլունաճագ իճրասը պիր ... գօմիւրքլէրինէ միւրաճաաթ , վէ իշպու Թարիֆէ մուճիպինճէ Թէվֆիգ ... ալաճագ իւճրէթ ըստիհգագ իթմէյիզ ... Թարիֆէտէն փագաթ մէզքուր Թէրթիպ ... Համալլար օլուր իսէ , առագրախտան ... միւթէրատիֆ ... մէմուրլարընա պէրտաշ իթմէլէրի ... Թէսլիմ իտիլէճէք ... պէյան օլունուր ։

10/22 Յուլիս 1879

ԸՍԼԱՀԱԹ
ՎԷ
ԹԱԳՍԻՄԻ ՎԻԼԱՅԱԹ

Տէֆաթլէ սէօյլէտիք, ևինէ սէօյլէմէքտէն չէքինմէյիզ, վէ թէքրար թէքրար սէօյլէմէքտէն վազ կէչէմէյիզ, ևինէ սէօյլէրիզ քի ըսլահաթա մուպաշէրէթ օլունմանըն զէմանը կէչիյօր ։

Խազինէ միւզայիգատա տըր, տէվլէթ հալա պիր գաչ մէսէլէ իլէ մէշղուլ տուր, պին տիւրլիւ մէվանի պին տիւրլիւ միւշքիլաթ վար տըր, պունլարը ինքեար իտէմէյիզ, լաքին ևինէ ըսլահաթա միւպաշէրէթ օլունմանըն զէմանը կէչիյօր տէրիզ ։ Խազինէ միւզայիգատա օլտուղու իչին, տէվլէթէ հէր կիւն պիր մէսէլէ չըգմագտա, վէ մէյտանտա օլան մէսէլէլէր հալլ օլունամամագտա օլտու իչին տահա զիյատէ ըսլահաթա իհթիյաճ վար տըր, վէ պու սէպէպլէրտէն տօլայը ըսլահաթա տահա զիյատէ միւսարաաթ օլունմալը տըր տէրիզ ։

Էքսէր խալգ թարաֆընտան ըսլահաթա մանի օլտուղու զանն օլունան սէպէպլէրի, պիզ պիլաքիս ըսլահաթըն իճրասընը թաաճիլ իտէճէք էսպապտան ատտ իտիյօրուզ ։

Ինսան իչին էն կիւզէլ մէքթէպ էն պէօյիւք տէրս, պաշընա կէլէն պէլալար վէ միւսիպէթլէր տիր ։ Չէքտիյի պէլա վէ միւսիպէթլէրտէն իպրէթ ալամայան ատէմ, հիչ պիր վագըթ պէլա վէ միւսիպէթտէն գուրթուլամազ ։ Պու սէօզ պէլքի աճը տըր, ֆագաթ խասթալարը էյի իտէն իլաճլարըն իչինտէ թաթլըսը բէք նատիր պուլունուր ։ Պիզ իսէ տէվլէթին վէ ումում Շարգ ագվամընըն խայրխահը պուլունտուղումուզտան, սէօզիւն թաթլըսը վէ խօշ կէօրինէնի տէյիլ, պէլքի տօղրուսունու վէ ֆայտէ իտէճէք օլանը սէօյլէմէք խոթէրիզ։

Տէվլէթին պու տէֆա տիւչար օլտուղու միւսիպէթլէր վէ հալա իչլէրինտէն աթամամագտա պուլունտուղու միւշքիլաթը ինթաճ իտէն սէպէպ հագիգա նէ՞ տիր ։ Պու շէյլէրին ասլ ու էսասը արանըլըր իսէ, հիչ շիւպհէ եօգ տուր քի, ըսլահաթըն իճրա օլունմամասը մասաէսինտէն պաշգա պիր շէյ օլմատըղը թէպէյյուն իտէճէք տիր ։

Պինաէն ալէյհ տէվլէթին պաշ աղրըսը չօգ տուր, խազինէսի միւզայիգատա տըր, հէլէ պունլարա պիր չարէ պուլունսուն տա, սօնրա ըսլահաթա պագըլըր տէնիլիր իսէ, միւհթաճ պուլունտուղումուզ ըսլահաթըն նէվ վէ էհէմմիյէթի անլաշըլմամըշ օլուր։ Տէվլէթ հալա զայըֆլըգտան, վէ խազինէ միւզայիգասընտան գուրթուլամամագտա օլտուղունտան, պիր ան էվվէլ ըսլահաթա միւպաշէրէթ օլունմալը տըր տէր իսէք, օ վագըթ միւհթաճ պուլունտուղումուզ ըսլահաթըն մահիյէթ վէ էհէմմիյէթինի անլամըշ օլտուղումուզու իսպաթ իտէրիզ ։

Էվվէթ, տէվլէթի զայըֆլըգտան, խազինէյի միւզայիգասընտան գուրթարաճագ անճագ ըսլահաթ տըր։ Ըսլահաթ ագչէսիզ օլամազ, ագչէ պուլունսուն տա, սօնրա ըսլահաթա միւպաշէրէթ օլունսուն տէմէք, պիր շէյի էքմէզտէն մահսուլունու ալմայը տիւշիւնմէք պէնզէր քի, պու տա միւմքին օլամազ ։ Ըսլահաթ իճրա օլունմազտան էվվէլ, պուլունաճագ ագչէ անճագ իսթիգրազ թարիգի իլէ էլէ կէչէպիլիր, հալպու քի իսթիգրազըն բէք աճ միւմքին օլմատըղը կէօրիւլմէքտէ օլտուղտան պաշգա, Եւրօբատան ալընաճագ ագչէնին նէ մըգտարը ըսլահաթ իճրասընա թախսիս օլունապիլէճէյի մալիւմ տէյիլ տիր ։ Էօյլէ պիր իսթիգրազըն իսէ, իլէրուտէ խազինէյի տէվլէթի տահա պէօյիւք միւզայիգա վէ միւշքիլաթա տիւշիւրէճէյինտէ շիւպհէ եօգ տուր ։

Հէր հալտէ պահսըմըզ մալիյէ վէ իսթիգրազա տայիր օլմատըղընտան, իսթիգրազըն խազինէյէ միւֆի՞տ մի եօգսա մուզի՞ր մի օլտուղու պահսընա կիրիշմէյէլիմ. անճագ իսթիգրազ ագտընըն բէք աճ միւմքին օլամայաճաղը արթըգ անլաշըլտըղընտան, վէ ըսլահաթա պիր սաաթ էվվէլ միւպաշէրէթ օլունմագ իւզրէ օլան իհթիյաճըմըզ իսէ, տէրէճէի նիհայէտէ պուլունտուղունտան, ըսլահաթըն՝ ահվալը մալիյէնին ըսլահընա թաալիգ [ ] օլունմասը, միւմքին պիր իշին մուհալ պիր իշէ թաալիգ օլունմասը կիպի եօլսուզ պիր շէյ օլտուղունու, վէ պունուն տա հագգըմըզտա բէք մուզիր օլաճաղընը իսպաթ իթմէք իսթէյօրուզ ։

Ինկիլիզլէրին պիզիմ էյալէթիմիզի, պիզ իտարէյիմիզ գատար իտարէ իտէճէքլէրինտէ հիչ շիւպհէ եօգ տուր ։ պունուն իլէ պէրապէր օնլար քէնտի մէնֆաաթլարընը տէվլէթի Ալիյէնին պագաասընտա պուլտուգլարընտան, վէ պու տէվլէթին ըսլահաթ իճրա իթմէքսիզին պագաաը թէէմին օլունամայաճաղընը պիլտիքլէրինտէն, օնլար տա Շարգտա ըսլահաթըն ատէմի իճրասընը բէք պէօյիւք պիր թէլաշ իլէ կէօրմէքտէ, վէ պունուն սէպէպինի սօրմագտա տըրլար։ Լօնտրա Բարլամէնթօսունտա պու պապտէ պիր վագըթտան պէրու իյրատ օլունմագտա օլան սիւալլար թէլէկրաֆլարտան ճիւմլէնին մալիւմի օլմուշ տուր ։

Իշթէ Ինկիլիզլէրին պու թէլաշընտան ըսլահաթըն նէ գատար էհէմմիյէթի օլտուղունու, վէ օնլար պու գատար թէլաշ իտէր իսէ պիզիմ նէ՛ գատար թէլաշ իթմէքլիկ հագգըմըզ օլտուղունու անլամալըյըզ։ Ինկիլթէրրա գապինէսի աղամլարընըն վէրտիքլէրի ճէվապլար իսէ, Ինկիլիզլէրի իգնաաթ իտէպիլիր իսէ տէ, պիզի իգնաաթ իտէմէզ։ Զաթը Հազրէթի Բատիշահինին ճիտտի ըսլահաթ իճրասը նիյէթը գաթիյէսինտէ պուլունտուգլարը —պու հագիգաթի պիլմէյէն էճնէպիլէր իչին պայիսի թէէմին օլապիլիր իսէ տէ,— պիզ պունու զաթէն պիլտիյիմիզտէն, վէ Բատիշահըն պու հիւմայիւն նիյէթլէրինտէն էմնիյէթիմիզ պէր քէմալ պուլունտուղունտան, պու ճէվապ պիզիմ իչին ճէվապ օլամազ։ Պիզ Բատիշահըն նիյէթլէրինի իճրայա մէմուր օլանլարըն պիր սաաթ էվվէլ ֆիիլիյաթա թէշէպպիւս իթմէլէրինի արզու իտէյօրուզ. պունու կէօզիւմիւզ իլէ կէօրտիւքտէ էմնիյէթ հասըլ իտէճէյիզ ։

Լօրտ Սալիսպուրի պէօյլէ պիր ճէվապըն Ինկիլիզլէրի իգնաա իչին տահի լազըմ օլաճաղընը տէրք իտէրէք, Անատօլուտա ըսլահաթա թէշէպպիւս օլունտուղունու, վէ Բումէլիտէ ըսլահաթ իճրասը իչին Պաշա Ալի իլէ միւզաքէրաթա կիրիշիլտիյինի պէյան իթմիշ։ Միւշարիւնիլէյհ Էրմէնիսթանտա Շարգի Բումէլի ուսուլը իտարէսի իճրասընըն միւմքին օլամայաճաղընը անլամագ իւզրէ, օ թարաֆլարա գօմիսէրլէր կէօնտէրիլտիյինի, վէ Միտհաթ բաշանըն ումում Սուրիյաճա ըսլահաթը էսասիյէ իճրասընա կիրիշտիյինի պէյան իտիյօր ։

Անճագ պիզ պիլիյօրուզ քի, Էրմէնիսթան վէ սայիր Անատօլու թարաֆլարընա կէօնտէրիլէն գօմիսէրլէրին վազիֆէ վէ մէմուրիյէթի անճագ մուվագգաթ պիր թագըմ իխթիլալլարըն թէսքինի իլէ, ճիւզիյաթ գապիլինտէն պիր թագըմ՝ ըսլահաթըն իճրասընտան իպարէթ օլուպ, լազըմ օլան ճիտտի վէ էսասլը ըսլահաթը իճրա իթմէյէ նէ գօմիսէրլէր, վէ նէ տէ Միտհաթ բաշա հազրէթլէրի մէէզուն վէ միւգթէտիր տիր։

Պու զէվաթըն միւգթէտիր օլմատըգլարընը պէյան իթմէքտէն մագսատըմըզ, քէնտի իգթիտարը զաթիլէրինի ինքեար իթմէք տէյիլ տիր. անճագ պունլարըն իգթիտարը նէ գատար պէօյիւք օլսա, ևինէ գուվվէի պէշէրիյէնին միւթէնահի պուլունտուղու տէրէճէտէն զիյատէ օլամազ. հալ պու քի, Էրմէնիսթան, Անատօլու, Սուրիյա վէ սայիրէ կիպի Ասիանըն ճէսիմ պիր գաչ գըթասընը խալաս իթմէք իչին, էսքի Եունանիլէրին թէսավվուր վէ թէխայյուլ իթթիքլէրի Հէրքիւլ գուվվէթինտէ, վէ օ գուվվէթէ կէօրէ, ագլա մալիք պիր ատէմին իշլէ խարճը տէյիլ տիր ։ Խուսուսի իլէ քի գօմիսէրլէրին հէր պիրի եալընըզ պիր գաչ մատտէնին ֆասլ ու րույէթինէ մէմուր պուլունտուղու կիպի, Միտհաթ բաշա հազրէթլէրի տախի ճօղրաֆիյաճա Սուրիյա նամը իլէ եատ օլունան գըթանըն ըսլահընա մէմուր օլմայըպ, պու գըթանըն պիր բարչասը օլան Շամ վիլայէթինին վալիսի տիր ։ Միտհաթ բաշանըն ըսլահաթ իճրասընտաքի գուվվէթ վէ իգթիտարընը ինքեար իտէմէյիզ. անճագ օ ըսլահաթը միւհթաճ պուլունտուղումուզ ըսլահաթը էսասիյէ վէ ումումիյէտէն ատտ իտէմէյիզ ։ Պու ըսլահաթ միւշարիւնիլէյհին վագթը իլէ Թունա վէ Պաղտատտա իճրա իթտիյի ըսլահաթ նէվինտէն օլապիլիր. պու ըսլահաթ իսէ էսասլը պիր շէյ օլմայըպ, Միտհաթ բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան ևապըլտըգտան սօնրա, խալէֆլէրի օլաճագ տիկէր պիր զաթ թարաֆընտան պօզուլապիլիր, Թունա վէ Պաղտատտա պօզուլտուղու կիպի ։ Էլհասըլ պու ըսլահաթ վալիլէրին քէյֆինէ միւթէվագգըֆ իճրաաթտան իպարէթ տիր ։

Պունուն իչին կէչէն կիւնքի պէնտը մախսուսումուզտա տէտիյիմիզ կիպի, պու պէնտէ նէթիճէ վէրմէք իչին տէ, ևինէ օ ֆիքր վէ գաիտէյի թէքրար իտէրէք տէրիզ քի, ըսլահաթը էսասիյէ իճրա իտէպիլմէք իչին, իպթիտա մէմալիքի Օսմանիյէյի ճօղրաֆիյա գաիտէսինճէ, վէ էհալիսինին ճինսիյէթինէ պիր գաչ տայիրէյէ թագսիմ իթմէլի, հէր պիր տայիրէյէ մախսուս պիր ֆծ-ԲԷԲԷ--ԷԾ վէրմէլի ։ Օ վագըթ վալիլէր օ ֆծ-ԲԷԲԷ--ԷԾլարըն սահիպլէրի վէ ամիրլէրի օլմայըպ, մէմուրլարը օլաճագլարընտան, վէ ֆծ-ԲԷԲԷ--ԷԾլարըն պիր հարֆընը պիլէ տէյիշթիրմէյէ միւգթէտիր օլամայըպ, եալընըզ նիզամաթըն իճրասը իլէ միւքէլլէֆ օլաճագլարընտան, պիր վալինին եարըտըղընը տիկէրի պօզմայա միւգթէտիր օլամայաճագ տըր ։

Պու ֆծ-ԲԷԲԷ--ԷԾլար իսէ էօյլէ վալիլէր վէ գօմիսէրլէր թարաֆընտան, վէքեալէթինի հաքքիլէ իֆա իտէճէք պիր պարլամէնթօ օլմատըղը իչին, հէր ինսանըն ֆիքիրլէրինի սէրպէսթիյէթլէ սէօյլէյէճէյի պիր գանունի թէշքիլաթ պուլունմատըղը, վէ պու թէշքիլաթըն իճրասընը թէմին իտէճէք մէմուրլար պուլունմատըղը ... [illegible]

Ֆրանսա, վէքեալէթինէ հէր մէմլէքէթին եալըընըզ պիր աստ թարաֆընտան թէքլիֆ վէ իճրա օլունապիլէճէք չէյլէր օլմայըպ, Շարգի Բումէլիյէտէ օլտուղու կիպի, պիր հէյէթը մախսուսէ թարաֆընտան թէքլիֆ օլունմագ իգթիզա իտէր ։

Իշթէ պէօյլէ պիր չէյէ թէշէպպիւս օլունտուղունու կէօրմէտիքճէ, օ վագըթ ճիտտի սուրէթտէ ըսլահաթա թէշէպպիւս օլունտուղունու քէսպի իթթիլա իտէմէյիզ ։ Պունա թէշէպպիւս օլունմատըղճա իսէ, նէ ահվալը մալիյէնին ըսլահընա, վէ նէ տէ գալան պիր թագըմ մէսէլէլէրին իգմալինէ պէքլէմէք իգթիզա իտէր ։

— ○ —

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԽԹԷՖԷՐՐԻՔԷ

Հօլանտալըլարըն Աչին ահալիսինէ մուհարէպէ էլան իթթիքլէրի մալիւմ տիր։ Սօն բօսթա իլէ Եվրօբայա վիրուտ իտէն ղազէթալարըն բիլտիրտիկլէրինէ կէօրէ, Աչինլիլէր ահալիսինէ մուամէլաթը հարպիյէ ճիւզի միւտտէթ թաթիլ իթմիշ իսէն, պու տէֆա թէքրար պաշլայըպ, քէսպի չիտտէթ իթմիշ վէ տէօրթ ատէտ իսթիհքեամլարը ալմըշ տըր ։ Աչինլիլար պիր խայլի մուհարէպէլէրտէ մաղլուպ վէ միւզմէհիլ օլմուշլար, վէ քիւլլիյէթլիւ թէլէֆաթ վէրմիշլէր տիր ։ —

Աթամալօլտան 14 յուլիս թարիխիյլէ ևազըլան պիր թէլէկրաֆ կէօրէ, Եունան մէպուսան մէճլիսինտէ Պաշա Ալի աթինէտէ պիր չարթ թէքլիֆ օլունմուշ տուր, եանի,

1°. Մ. Լայարտըն թէքլիֆլէրինի գապուլ իթմէք, Թիւրքիանըն մէնաֆիինի Ինկիլթէրրայա թէվտի իլէ, վէ Եանեայը էլտէ ասլ տամագ ։

2°. Միւզաքէրաթ իչին մուրախխասլար թային իթմէք, վէ Եունան մուրախխասլարը իլէ պիր իխթիլաֆը էֆքեար վուգու պուլմայընճա, թիւրքէլի մուզաքէրատըն թէմասսուլը ուսուլինէ միւրաճաաթ իլէ իթմէք ։

Պիզ պու Բիլէկրաֆը պիթթէրճէմէ հէր նէ գատար տէրճ իթմիշ իսէք տէ, խուսուսիյլէ պիրինճի ֆըգրասընըն սըհհաթ վէ ևատէմը սըհհաթինէ քէֆալէթ իտէմէյիզ ։

ԵՒինէ մէզքիւր թէլէկրաֆըն րիվայէթինէ կէօրէ, Պաշա Ալի խըտիվէ Մըսըրինին ֆէրմանընտաքի էվսաֆը վէրասէթի պէնտինի լաղվ իթմէք իսթէյօր իմիշ ։ —

Ռուսիյանըն պէօյիւք վէ մուհիմ շէհիրլէրինտէն օլան Իրգուչ շէհրինին նիհիլիսթլէր թարաֆընտան եանկընա վէրիլտիյի վէ պու շէհրին պիր խայլի ճէսիմ էվլէրի միւհթէրէք օլտուղու վէ քիւլլիյէթլիւ զարար ու խասար վուգու պուլտուղու մալիւմ տիր։

Պու եանկընտա հարիգզէտէկեանա թէվզի օլունմագ իւզրէ, Ռուսիա իմբէրաթօրու թարաֆընտան 20000 րուպլի իանէ վէրիլմիշ վէ պու իանէ պա թէլէկրաֆ չէհրը մէզքիւրէ թէպլիղ օլունմուշ ։

— ○ —

ՄԷՔՏՈՒԲ

Մարտին մուխպիրիմիզտէն վիրուտ իտէն մէքթուպ տըր ։

18 յունիս 1879

Գօմիսէր Անտօն Մանաս էֆէնտի հազրէթլէրի պու տէֆա պուրայա մուվասալէթ իտէրէք, ալայ իլէ չէհրիմիզէ տախիլ օլմուշ տըր ։ Էֆէնտիի միւշարիւնիլէյհ չէհրիմիզտէ պէչ սաաթ ուզագ իքէն, պիլճիմլէ խալգ վէ խըրիսթիյան միւթէայիրանը վէ միլլէթ միւխթէլիֆէ րուէսայի րուհանիյէսի րէհպէրիյէթի պարկիրլէրէ րաքիպէն իսթիգպալ կիթմիշլէր տիր ։ Պունլարտան սօնրա քէզպիլիք մուգթաարըն վէ պիլճիմլէ մէմուրին տախի չէհիրտէն տիշարը չըգարագ միւչարիւլէյհ (Մանաս էֆէնտիյի) իսթիգպալ իթմիշ վէ պէօյլէճէ չէհիրտէն տիշարը կէօթիւրիւլմիւշլէր տիր ։ Շէհիրտէ իսէ ահալի խընճախընճ սօգագլարտա վէ տամլարտա տուրարագ էֆէնտիյի միւշարիւլէյհի սէլամլամագտա իտի ։ Քէօյ վէ գասապալարտան սայիր խայլըճա ալայլար վէ ֆիւրութլէր գօմիսէրին կէլէճէյինի խապէր ալարագ, պուրայա կէլմիշ վէ էհալի իչինտէ պուլունմուշլար իտի ։

Մէզքիւր իսթիգպալ վէ գապուլ ալայը հիւքիւմէթ գօնաղընա գատար իլէրիլէյիպ, Մանաս էֆէնտինին վիրուտի օրատա պիր ճիւմէ րուզնամայի րուհանիյէ թարաֆընտան թէպրիք ֆօլունմուշ տուր ։ Պատէհու միւլքէթիմիզին էյիւ տէվլէթլի մութասարըֆը թէպրիքաթը քապուլ իտէրէք, թէշէքքիւրլէրին պէյան իթմիշ, վէ էֆէնտինին իանէսինէ ինքեար օրատա խոթէրաձած պույուրմուշլար տըր։

Բատիշահը թէպարրէքիւլէր էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին թէզայիտէ էօմր ու իգպալը չահանէլէրի հագգընտա պուրատա էհալինին տուայը վէ թէմէննիյաթըն, վէ պու սըրրատա եալրաղ եէտիւր մէսրուրիյէթի թարիֆ իթմէք մուհալ գատարինէտէն իտի։ Մէմուլ օլունուր քի միւշարիւլէյհ գօմիսէր, քէնտի տիրայէթ վէ աստալէթ վէ թէֆրիգաթէսի սայէսինտէ, թէ էհալինին րիֆահ ու սաատէթ վէ ասայիշինի թէմարիք իթմէքլէ մուվաֆֆագ օլաճագ տըր ։

— ○ —

ԱՅՆԹԱՊ

Այնթապտան խուսուսի օլարագ թարաֆըմըզա եազըլմըշ նա կէօրէ, պիր իքի այ մուգատտէմ Այնթապտա պիր էրէք քէճիսի թիւճճարը չէհրը մէզքիւրէ կէլէրէք, բրօթէսթան բէխսի րուհանիսի Գրիգոր էֆէնտինին մախտումու պօյաճը Արթին նամ քիմսէնէ, մէրգում թիւճճարտան պա սէնէտ վէ քէֆալէթ, օն ալթը պուչուգ լիրա լըգ քէճի եանի գապա իբէգթօխում մուպայաա իտէր ։ Միւտտէթի մուայյէնէսի միւնգազիյէ օլտուղտա՝ սահիպի մաթլուպ, մէրգում Արթինտէն հագգընը թալէպ իթտիկինտէն, պու թօխումտան զարար իթմիշ օլտուղու իչին մէտեուն հիսսէթ իտէր, վէ բարայը իսթէմէսինի քէնտիսինէ էօյրէթմէք իչին սահիպի մաթլուպ ալէյհինէ պիր թերթիպ կիւրէ չէօյլէ քի, մէրգում Արթին՝ ալաճագ սահիպինի պիր թերթիպ քէնտի պօյախանէսինէ եագըն պուլունան Պէքիր աղանըն խանէսինէ ճէլպ իտիպ, օրայա կիրէր կիրմէզ իքի ուչ քիշի, օ Արթին տէ պէրապէր պուլունտուղու հալտէ, պօղազընա սարըլարագ պօղմագա գաստ իտէրլէր ։ Լաքին ալաճագլը՝ ճէպինտէն սէնէտի չըգարըպ Արթինին եւզինէ ֆըրլաթըր, վէ պէօյլէճէ եագայը գուրթարըպ պիչարէ Արթինին պու պարպարլըգընը պիլմէյէ չէքէ եարամազըզ վէ

իշմէյյանըն չըգըլ ևինէ բարալար թէմամըյլա Թաhսիլ օլունմուշ, վէ քէնտի իհմալի ճանավարըըդտա քէնտիսինէ գալմըշ տըր։ Անճաղ չուրասընա չօգ Թէէսսիւֆ օլունուր քի, պէօյլէ պիր հարաքէթը նա-հէմվարէ վէ վահշիյանէտէ պուլունան չախս, պիր ճէզամաթ պաշըլընըն մախտումը պուլունմամագտա տըր։

Աթիւէքի մէքթուպ իքի իւչ կիւն էվվէլ մաթպաամըզա վիւրուտ իթմիշ իսէ տէ, էհէմմիյէթի միւսաատէ իթմէտիկլինտէն պիրգըրուր պու կիւնէ գալմըշ տըր։

ԺՊԻՏՔ

ԴԱՍ Գ՝ ԱՌ Պ. ԵՐՎԱՆԴ

Որպէս զի չէք յանիրաւութենէ արդարութիւն, այսպէս ի ստութենէ ճըշմարտութիւն։ Եղիշէ.

Ոչ նուազ հիացմամբ կարդացի վերջին Տուսկուղեանդ, որ երկնապարգեւ հանճարոյդ եւ ... գրչիդ մեռաամորեայ ճղնութեանցը լրումն էր. իսկ թէ գիտաւոր ստութեանցդ ալ վերջինն ըլլար այս։

Նա՛ ոչ նուազ փոխադարձութիւն պարտիմ քեզ ... ինձ ըրած դովեստիդ մասին, զորս ամենայն մեծարանօք կընդունիմ, թէ որ այդ անհամ ու անլի զուարճաբանութեանցդ քողին ներքեւ նշմարած չըլլայի դարձեալ նոյն չարաչուք մախանքդ, որ միակ ձիրքդ ըլլալ կը թուի, եւ որ վերջապէս վսեմին նախրին հասուցած է զքեզ։ Երջանիկ կայան . . . !

Սակայն ես, Պ. Ծաղրաբան, այս Պլատոնեան ճամարտակութիւններդ ալ վերծանելէ յետոյ՝ ոչ ճարտարխօսութեան, ոչ պերճութեան եւ ոչ բանահիւսութեան դասեր մտադիր չեմ քնաւ ընծայել քեզ, զայդ նախանձելի պաշտօնը Թողլով այնմ՝ որ այս ամեն կատարելութեանց վրայ՝ ... է ... Պ... եւ ունի միանգամայն անլնական ու անբանական զօղանջներդ ներդաշնակելոյ հազուադիւտ բարեխրութիւնը (1)։

Դարձեալ, ուշ դիր՝ որ ոչ կատաքած յաղթասիրութիւնն եւ ոչ արունեստ ցուցնելոյ սին տենչը Թեւադրած չեն ինձ այս հրապարակային գրչութիւններս, այլ միայն եւ միայն բարեկամաց ոմանց յորդորն ու հասարակաց օգուտը, զորս գայթակղական գրոյններդ պատսպարել նշանաբան ընտրած էի ինձ առաջին յօդուածոյս սկիզբն։ Եւ արդարեւ խիստ իմն էր լռել ինձ, երբ յանդուգն հըրատարակութեանցդ մոտալուտ վըտանգ ինքնին կը նշմարէի, «զի աստաքինութիւն՝ ուր ոչն մնչէ ի տեսիլ յոռութեանց, չազախի ի նոյնս»։

Գրուածոցս կարծեցեալ անխոհեմութեան գալով, յայսմ մասին այնչափ ընդվայրաբար կը թուիս ինձ, որչափ զի մինչեւ ցարդ չես կրցած գոնէ զոյգն ապացուցիւ մը հաստատել այդ կարծեցեալ անարդարութիւնն՝ ընդդիմախօսդ գոլով. եւ ըստ այսմ Եսքինէսին բերած վկայութիւնդ սոսկ գիւ ձայն բարբառոյ յանապատի մը եղած է՝ շուրջդ ամայի ոչնչութիւն մը տիրելով։

Հաստատենք զայս (վասն զի քեզ նման առանց ապացուցի վճիռ արձակելոյ նուաստութեան չեմք կրնար խոնարհիլ) հետեւեալ չորս պարբերութեամբք, որք խնդրոյն ամփոփումն եւ միանգամայն քոյ դատապարտութիւնդ կը պարունակեն։

Ա. Զրպարտութեան զօղանջ մը՝ առանց օրինաւոր քննութեան եւ առանց ապացուցի իբրեւ եղելութիւն հնարեցար ծախել հասարակութեան, մեք՝ խորհելով որ յոռութիւն մը եւ ստութիւն մը հրապարակաւ նշանակելն ու յայտնելը զայն կիսով չափ յաղթահարել է, զգուշացուցինք զքեզ որ այդպիսի փափուկ խնդրոյ վրայ տգիտօրէն չի չափփաղիես միւանգամ, վասն զի առաջի օրինաց եւ աշխարհի բնապէս անպարտ էր այն, որ ոչ դատախազ ունէր եւ ոչ օրինաւոր դատաստանաւ մը դատապարտեալ էր ի յանցաւորութիւն, եւ զոր սակայն վատահամբաւել ժպրհած էիր՝ չի մտածելով թէ ... ... է ...։ Սակայն եթէ ծածուկ առեւտուրթիւն մը չէ այն, որ զքեզ առաջնորդած է այդ փաստապատիր հրատարակութեանց, եթէ կըսեմք՝ ունիս արդարեւ օրինաւոր՝ վաւերական ապացոյցներ, զորս Թերեւս հըրապարակ հանել կը պատկառիս սըղնձի երեսօքդ, հրամմէ, անհաւասիկ օրինաւոր ատեանը կազմեալ է, ահաւասիկ վարդապետն իւր վրայ եղած գրոյներուն համար բողոքած է Կրօն. Ժողովոյն եւ այս վերջինը դատախազ կը փնտռէ։ Բայց դու զայս արութիւնն յանձին չես բերած մինչեւ ցարդ, եւ այսու տեղի կուտաս մեզ կարծելոյ թէ ընթացքդ զուտ թշնամութիւն է, Պ. Անգգոյշ, զոր ամենէն յառաջ ... մատդ փաթթելով ոմանց արհամարհանք, այլոց զզուանք եւ բազմաց գայթակղութիւն պատճառելէ յետոյ՝ ապշութեամբ կը վարանիս տակաւին, թէ արդեօք համեստ լըռելեաց վիրաւորիչ խօսք մը բամբ ունիս։

Բ. Կուսակրօնութեան դրութիւնն իբրեւ յանցաւոր դատապարտեցիր, (2) ապա կարծեցեալ յանցանք մը՝ ... է նոյն ...՝ վայրենի ատելութեամբ պատժել կամեցար. է՞ր կը կարկաչես ուրեմն՝ երբ սոյն հակառակեայ աստուծիններդ հակասութիւն կանուանեմք մեք տիրապէս, Պ. Տրամաբան, զո՛ւ որ յանուն բարոյականի կը հալածես եղբայրակրօնութեան, եւ անհնօրեալ եղելութեանց (խմա՛ստութեանց) յառաջբերութեամբ կարկել կուզես ընդդիմախօսներդ առանց սակայն մտածելոյ թէ, օրինակ իմն, բժշկականութիւնը չի դատապարտուիր երբեք այնու զի բժիշկք ոմանք կը վերծանին նոյնը։ Բայց յայսմանէ՝ առարկել թէ կուսակրօնութիւնը չէ ընդունելի՝ վասն զի ոմանք վարդապետք ու խոտադրոյժ կըլլան, եւ այս յարել՝ թէ ոմանք վարդապետք հարկաւորապէս կը զրժեն իրենց ուխտին, վասն զի կուսակրօնութիւնը չէ ընդունելի, այս՝ կատարեալ «յոռի շրջան» մըն է, պարոն, որ տրամաբանական խաբէութիւն կըսուի։

Գ. Երբ Մ... ու Փ...Ջ, ընդ որս եւ մեք, անաչառ քննութիւն եւ յանձաւորին պատիժը կը խնդրեմք, երբ վարդապետին բողոքը, պատգամաւորաց յայտարարութիւնը եւ հասարակաց կարծիքը միաբան կը վկայեն թէ հրապարակած գրոյներդ լոկ թշնամութեան արդիւնք են՝ ո՞ւր կը թողուս զայս մեղմնքդ եւ յո՞ կըդիմես գլխիբաց հոյիս արածելով եւ վարդապետին հրաժարականին պատճառը խնդրելով, Պ. Խալֆայար, դու որ ինձ նման ո՛չ իրաւունք, ո՛չ կարողութիւն եւ ո՛չ հեղինակութիւն ունիս այդ Թուեցեալ քննութիւններն ընելոյ, եւ ըստ այսմ «յանհնարութենէ իրին» փաստ բերելոյ ձեռնարկութեան մէջ մոլորած ես։

Դ. Իսկ Եէնի մահալլէյի զոհաբերութի՞նք. ա՛հ 18 ամեայ պատանիները, Սրբազանին ի գործ դրած բարոյական բանաքարութիւնը եւ ...՝ ընծայելոյն լուռ մնալ արտասուքն՝ ի քթթել ական անհրեւութացո՞ն արդեօք, Թէոփիլէ՝, որ հիմա ալ Կրօն. Ժողովոյ կանոնադրութիւնն հարցանելով խնդրէն դուրս վայրապար կը դանդաչես։ Իմ ի՞նչ փոյթս այդ կանոնադրութեան ճշդիւ գործադրութիւնն կամ ընդ հակառակն, քանի որ ես ոչ եկեղեցւոյ պաշտօնեայ եւ ոչ Կրօն. Ժողովոյն որոշմանցը պատասխանատու մարմին մը չեմ, այլ իբրեւ ականատես Թաղեցի կը վկայեմ միայն՝ Թէ ձեռնադրութեան պարագայները ուղղութեամբ ողջգած են, զորս մինչեւ ցայսօր գոնէ յերդանակաւ իմն յետս կոչելոյ քաջասրտութիւնն ալ յանձին չես բերած, Պ. Քրքրիչ, դո՛ւ որ գործնական փորձ մը տուած ես այսու «խնդիր լքանելոյ» խմաստակութեան։

Առնոյծ դուրս Թողած եմ այս անգամ Գեր. Ձերմակեանի քարոզիցը վրայ ըրած Զոյլեան բնաբանութիւններդ, որոց մասին այժմեան լռութիւնդ սխուր հաստատութիւն մըն է այն ճշմարտութեան՝ Թէ նոքա համարձակ նախանձու եւ ապաշաստեալ Թշնամութեան մը արդիւնք էին։ Սակայն չեմ կրնար զանել դարձեալ ծնծաղս այն խաղճալի բառադիտութեանդ վրայ ալ, որով Ն... (3) կոչականդ մեկնած ես ըստ չարի մասին՝ անշուշտ իմ վրայ ալ արատ մը ջնելոյ առիթը ձեռքէ Թողուլ չուզելով։ Վեհափառութիւնդ եթէ կը բաղձաս՝ Թող ընթեռնու միանգամ Տրամախօսական բացատրութիւններդ, յորս վարդապետին երեսն ՚ի վեր ամենայն պատկառանօք «երթա՛ս բարով» կը կանչես՝ ՅԻՄԱՐ անուանելով զայն։ Այս ալ իմ բարեկըրթութեանս վերընծայելի է, Պարոն։

Մնամ խաղաղութեամբ

ԶԳԱՍՏ

Խասգիւղ, 4 Յուլիսի 1879

(1) Կը հաւատեմ թէ Մ... խըմ... գէրն իւր վաղեմի համբակին Տուսկուղեանները համեմելոյ վեհանձնութիւնը կընէ ... անշուշտ զԹալով Պ. Արիստակէսին հանդէպ ամլութեանը վրայ։

(2), Աւելորդ չեմ համարիր յայտանել աստանօր՝ թէ մեր Պ. Արիստակէս, իբր երեք տարի յառաջ այս խնդրոյն վրայ Ցոյց հանդէսին հետ ճախող բանակռիւ մը բացած էր, որուն նմանապէս ճախող մը վերջ տուաւ։ Դարձեալ ոչ ոք մոռցած է տակաւին անցեալները Սէյամպըղի Լատինին մէջ առաղջապահութեան վրայ իւր արտասանած գեղեցիկ եւ վսեմ ճառն, որ ունկնդրաց միաբերան մինչեւ Մորփէոսի գաւառներն յափշտակեց։

(3). Իբր՝ օրորմելի. Գարդը ...՝ «Գուսար Բարեկացուց Թշուառական» Սաղ. ՃԼԶ.

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Թէնկրը սանճաղը միւթէսարըֆըզըը՝ մէհաճիրլին գօմիսիօնու ազասընտան խալիմա միւթէսարըֆը սաալըդ Շէհիմ բաշայա,

Մարտին միւթէսարըֆըզըը սաալըդ Խուրշիտ բաշայա,

Գարահիսարը Սահիպ միւթէսարըֆըզըը՝ Բուլէյի պէյլէր պէյլիյի բայէսի իլէ Թէնկրը միւթէսարըֆը սաալըդ Մուսթաֆա պէյէ,

Մուշ միւթէսարըֆըզըը՝ Լազիսթան միւթէսարըֆը սաալըդ Օսման բաշայա,

Թէքքէ միւթէսարըֆըզըը՝ Գարահիսարը Սահիպ միւթէսարըֆը Հաֆըզ Մէհմէտ պէյէ,

Լազիսթան միւթէսարըֆըզըը՝ Բայաս միւթէսարըֆը սաալըդ Հիւսէյին Րիւշտի բաշայա Թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

—

Տէրսաատէթ Աւսթրիա բօսթա միւտիրի Մ. Ֆօսբէյէ իւչիւնճիւ Օսմանի,

Մուավինի Մ. Բինոլէ տէօրտիւնճիւ րիւթպէ մէճիտի նիշանը,

Ֆրանսա հիւքիւմէթի խաթիհքէրամ պինպաշըլարընտան օլուպ, Նաֆիա տաիրէսինտէ միւհէնտիսլիք խըտմէթինտէ իսթիխտամ օլունմուշ օլան Մ. Գասթօրա պէշինճի րիւթպէ Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

—

Աքսա պիտայէթ մահքէմէսի րիյասէթը սանիսի, Թարապուլուս Շամ միւթէսարըֆը սաալըդ Շաքիր պէյէ,

Կիւմիւլճինէ պիտայէթ մահքէմէսի րիյասէթը սանիսի Տիմօթէգա Թահրիրաթ միւտիրլիկինտէ միւսթախտէմ Սաֆվէթ էֆէնտիյէ,

Միւտտայիի ումումի մուավինլիկի Լիւլէ Պուրկաս պիտայէթ մահքէմէսի պաշ քեաթիպի Սալիհ Թէվֆիք էֆէնտիյէ,

Թէքֆուրտաղը պիտայէթ մահքէմէսի րիյասէթը սանիյէսի մահքէմէի խըթինաֆ վիլայէթ պաշ քեաթիպի Հիւսէյին էֆէնտիյէ,

Միւտտաիի ումումի մուավինլիյի, Տիմօթէգա պիտայէթ մահքէմէսի սէր՛մուլթանթիքի Լօմէր Աղայի էֆէնտիյէ,

Կէլիպօլու պիտայէթ մահքէմէսի րիյասէթը սանիյէսի Տըզաղա միւտ-

ԹԻՃՃԱՐԻՑԷ

ԻՏԽԱԼԱԹ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՅԱԹ	Լ. Օ.
ՉԷԽԱՅԻՐ			
Պաղտայ սէրթ, Աղօֆ . . . Լիպրա 58|60	քիլէ	27–29	100
» սէրթ Բումէլի . . . Լիպրա 55|60	»	23–28	»
» եըմըշագ Թունա . . . Լիպրա 56|59	»	21–24.50	»
» » Բումէլի . . Լիպրա 55|60	»	20–25.50	»
Մըսըր պաղտայը	»		»
» » Թունա	»		»
» » Բօթի, Օրտու . .	»	13–13.50	»
» » Բումէլի	»	13–13.25	»
Արփա Թունա	»	9–9.50	»
» Բումէլի	»	9–9.50	»
Նօխուտ	»	8–	»
Չավտար	»	–	»
ՏԱՂԻԳ			
Նէրլէ	չուվալը	83–88	»
Օտեսա ... 1 ինճի ճինս . .	»	120–123	»
» » 2 ինճի ճինս . .	»	110–116	»
» » 3 վէ 4 ինճի ճինս	»	90–102	»
Գալաս 1 ինճի ճինս	»	–	»
» 2 վէ 3 ինճի ճինս . . .	»	88–95	»
ՕԳԳԻՆ ՄԱԼԸ			
Գահվէ Րիօ 1 ինճի ճինս . . .	100 օգգասը	1000–	»
» 2 ինճի ճինս . . .	»	900–950	»
» 3 ինճի ճինս . . .	»	780–860	»
Շէքէր Հօլանտա վէ Թրիէսթէ .	գանթարը	186–192	103
» Ֆրանսըզ քէլէ, 5 քիլօկ.	»	230–	100
» » քէլէ 3 վէ 2.50	»	235–	»

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՅԱԹ	Լ. Օ.
Պէպէր	օգգասը	5.50	104
Չէլիկ Պէնկալա	»	100–130	100
» Մատրաս	»	65–70	»
Բէճերօլ Ամէրիգա	սանտըգ	35–36	»
Մօմ Սթէարինէթ 8–9 քիլօկր.	»	53–60	»
» » 11–11.70 »	»	90–98	»
Թօլա Ինկիլիզ	»	200–	»
Չայ Գօնկօ	օգգա	16–25	105
» Փէգօ	»	40–100	»
Բէյէզ Ճէնօվա	չուվալ	42.50 ֆր.	»
» Ինկիլիզ	»	162–165	100
Իպրիշիմ	20–25 օգ.	100	»
Բօյ Ինկիլիզ	10–12 կալ.	100	»
» Թրիէսթէ	18 »	100	»
Սար ... Սիպէրիա	օգգա	12–12.25	105
Չէրքէզ	»	8.25	»
Գարայ... ... Մօսգօֆ . . .	»	7.75	»
Տօն	»	6.50	105
Խալի	»	34–44	120
»	»	6.50–	105
ՄԱՏԷՆ			
Գաֆէր Ինկիլիզ	օգգա	12–12.50	100
Զինգօ	100 օգգասը	68–70 ֆր.	
Գալայ	գանթար	475–	»
Գուրշուն	օգգա	2.75–3	104
Թէնէքէ	2 սանտըգ	190–200	100
Գուրջին...	50 քիլօկր.	65–68	»
Ճամ	սանտըգ	18.50–19ֆ.	
Չէլիք Թրիէսթէ	»	175–	»
Տէմիր չըպուգ	գանթար	42–44	»
» բագէթ	»	48–	106
» տէնէքէ...	»	50–	»
» չըպուգ Շուէտ	»	86–90	»
» բագէթ Շուէտ	»	92–94	»

ԻԽՐԱՃԱԹ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՅԱԹ	Օ. Լ.
Բալմուգ Մըսըր	օգգասը	4.75	100
» Անատօլու	»	7.75–8.25	»
Եաքութ Գասապ պաշը . . .	»	8–8.50	»
» Անատօլու էրզանմըշ	»	8–9	»
Թիֆթիք Անատօլու	»	20–22	»
» Վան	»	9–11	»
Իպէք Աճէմ վէ Խօրասան . .	»	– ֆր.	»
Գէչի Պրուսա վէ սայիրէ . .	»	–	»
Տէրի քէչի	8–12 բարչա	100–	110
Պալամուտ Անատօլու	օգգա	16–17	110
Ճէհրի Գայսէրի, Էնկարէ . .	»	7–8	»
Քէնէվիր Անատօլու	»	3.50–4	»
» Թօխումու	»	1.50–2	»
Աֆիօն	»	220–250	»
» Չիքինթի	»	100–140	»
Քէթէն Թօխումու	քիլէ	26–28	»
Սուսամ	օգգա	3.50–3.75	»
Անասօն Սաղըզ վէ Չէշմէ . . .	»	8–	»
» Անատօլու	»	6–6.50	»
Քիմիօն	»	6–7	»
Ֆասուլիա Թունա	100 օգգասը	110–120	»
» Թրապուզօն	» »	100–130	110
Զէյթին եաղը Միտիլի, Այվալը	օգգասը	5.75–6	»
» » Կէմլէյիկ	»	5.75–6	»
» » Նուսան	»	6–6.50	»
Սապուն Գանտիա	»	5.50	»
» Րէթիմօ	»	5.25	»
» Միտիլի	»	3.50–4	140
Պատէմ իչի	»	9–10	100
Ֆընտըգ Թրապուզօն	գանթար	125–135	»
Ճէվիզ Անատօլու	օգգա	1.75–2	»
Ինճիր Իզմիր	գանթար	80–120	»
Գուրու Իւզիւմ	»	95–100	»
Բէնիր ... Թունա	օգգա	5.75–6.50	105
» » Օտէսա	»	5–5.25	»
Զէյթին Թրիլիա	»	2.75–3	»

տաի մուավինլէրինտէն Հաքքը պէյ ,

Միւտաաքիւ ումումի մուավինլիկի , Գըրք Քիլիսէ Թահրիրաթ միւտիրլիյինտէ միւսթախտէմլիւլէյման էֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր ։

ՄԻՒԹԷՆԻՒՎԻՅԷ

Պու կիւն ևկնէ պիր վափօր Կէլիպօլույա կիտէրէք , օրատան տէօրթ թապուր ասքէր ալըպ Գօլօսա կիտէճէք տիր ։

— Հուտուտ մէսէլէսինտէն տօլայը Եունան Թարաֆընտան գօմիսէր թային օլունան սէֆիր Մ. Գունտուրիօթի իլէ Մ. Պրաիլա էվվէլքի կիւն Պապը Ալիտէ մէճլիսի վիւքէլա րէիսի վէքիլի ձէվտէթ բաշա վէ Գարաթէօտորի բաշա հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր ։

— Մուհարէպէտէն էվվէլ Րուսիանըն Ֆիլիպէ գօնսօլօսը պուլունմուշ օլան բրէնս Ձերէթելէֆ ևկնէ չէհրը մէզքիւրէ գօնսօլօս թային օլունաճագ մըշ ։

— Պաթում Րուսյարա թէսլիմ օլունմազտան էվվէլ , պիր խայլի էմլաք սաթըլըրըը կիպի , պազը քիմսէլէր տախի մալիք օլտուգլարը արազի վէ սայիրէյի սաթմըշ օլտուգլարընտան , Րուսիա հիւքիւմէթի պու տէֆա պիր գօմիսիօն թէշքիլ իտէրէք , պու գօմիսիօնըն գարարը մուճիպինճէ Օսմանլը մէմուրլարը վասէթասը իլէ պէր մուճիպի նիզամ տէֆթէրէ գայտ իտիլմիշ օլան ալըմ սաթըմլար եալընըզ միւթեպէր թութուլաճագլար տըր ։

—Մալիւմ օլտուղու վէճհ իլէ , պագայայը ամիգէտէն 93 սէնէսի նիհայէթինէ գատար օլան պագայա իչիւն , տէօրթ եիւզլիւք գայիմէնին պիր լիրա մուգապիլինտէ գապուլի գըլընմա, ճանիպը տէվլէթտէն յունիօ նիհայէթինէ գատար պիր թէմտիտ իթթիխազ գըլընմըշ իտի ։

Պու կիւնքի ձէրիտէյէ Հավատիսին ալտըղը խապէրէ կէօրէ , վէ պիզիմ տախի կէչէն կիւնքի նիւսխէմիզտէն պիրինին հայը հաըր պէնտինտէ պու թէատրին պիր աղ տահա թէմտիտինիդ իթթիխազ վէճհ իլէ , թէատրի մէզքիւրուն իչպու նոյէմպրէ գատար իմթիտատընա գարար վէրիլմիշ , վէ կէչէն բազար կիւնիւ տէվայիրի պէլէտիյէ թահսիլ մէրքէզլէրինէ քէյֆիյէթ րէսմէն թէպլիղ գըլընմըշ իմիշ ։ Հալ պու քի , կազէթայը մէզքիւրէն պու հավատիսինի թաստիգ իտէր րէսմի պիր իլան չիմտիյէ գատար նէշր օլունմամըշ տըր ։

—Մ. Բատօնիչ պու քէրրէ Գարատաղ հիւքիւմէթի թարաֆընտան Ցէրսաատէթ սէֆարէթինէ թային օլունմուշ տուր ։

—Էնճիւմէնի կազէթասընա օգունտուղունա կէօրէ , խըտիվի սապըգ իսմայիլ բաշանըն վիւքէլայընտան Րաշիտ բաշա կէչէն բէնճշէնպէ կիւնիւ իզմիրէ միւվասէլէթ իթմիշ տիր ։ Քէզալիք Տամատ Մահմուտ բաշա հազրէթլէրի տախի Գ. աբլըճալարա կիթմէք իւզրէ , չէհրը մէզքիւրտէ պէքլէնիյօր իմիշ ։

—Իւանը րէսմիսի օլմագսըզըն եալընըզ ձէրիտէյէ Հավատիսին րիվայէթինէ կէօրէ , փրունճու էքմէյինին ֆիյաթը 60 բարա մէճիտիյէ վէ 70 բարա մէթալիք , վէ սիմիտճի էքմէյինին տախի 50 բարա մէճիտիյէ վէ 60 բարա մէթալիք օլմասընա Շէհր էմանէթինճէ եէնիտէն գարար վէրիլմիշտիր ։

—Իլտըզը պիրի , մաշուգէսի պուլունան պիր եաճուտ գըզընը , գըրգ անճըրըզընտան նաչի պուչագըըն եարալայըպ , մէրգումէյի էօլտիւրմիւշ զանն իտէրէք , սօնրա տա քէնտիսինի պիր գաչ եէրինտէն վուրմուշ վէ եարըմ սաաթտան Ալթընճը սայիրէ խասթախանէսինտէ վէֆաթ իթմիշ տիր ։

—Պէտէսթէնտէ սաաթճը էսնաֆընտան օլուպ , Գում գաբու խարիճինտէ քէայն Ս. Ցարութիւն քիլիսէսինին ազարէթլէրինտէն պիրինտէ իգամէթ իթմէքտէ պուլունան խաչիկ նամ քիմէսնէ , պու սապահ օտասընտա քէնտի քէնտիսինի սալպ իտէրէք , թէլէֆ իթմիշ տիր ։ իչպու թէլէֆի նէֆսին սէպէպի անլաշըլամամըշ տըր ։

—Սօֆիատան Թուն Կազէթասընա քէշիտէ օլունան պիր թէլէկրաֆտա , Պուլկարիսթան բրէնսինին օրայա մուվասալէթի վէ պու միւնասէպէթլէ իճրա օլունան շէհրի ային ալայը թարիֆ ու թէպճիլ օլունտուգտան սօնրա , պիր մուզաֆֆէրիյէթ քէմէրի իւզէրինտէ տախի աթիտէքի չայանը տիգգաթ մէրա եազըլմըշ օլտուղու պէյան օլունմուշ տուր.

« Խօշ կէլտին բրէնսիմիզ , պէշ եիւզ սէնէտէն պէրու պէքլէյօր իտիք ։»

— Կէչէնլէրտէ վէֆաթ ղազէթասընտա տէրճ օլունան «Պէլայը Իւթիմաս» իսմինտէ պիր պէնտտէն տօլայը, մուհարրիրի Արիֆի էֆ. իլէ մէզքիւր կազէթա սահիպի Ֆիլիփ էֆէնտինին իւչ մահ միւտտէթլէ հապսա հիւքմ օլունտուգլարը , վէ մուախխարէն Ֆիլիփ էֆէնտինին աֆվ օլունտուղու մալիւմ տիր ։ Մումայիլէյհ Արիֆի էֆէնտի հիւքմը մէզքիւրու պու քէրրէ իսթինաֆ իթմիշ օլտուղունտան , եարընքի բէնճշէմպէ կիւնիւ իսթինաֆ մուհաքէմէսի աչըլըպ իճրա օլունաճագ իմիշ ։

—Իսքիւտարտա Նամընտա պիր Րումթիւճճար, պօրճունա չօգ բարագաչմագ իթմիշ օլտուղունտան , էվվէլքի աղշամ Գապաթաշ իսքէլէսինտէն քէնտիսինի տէնիզէ աթարագ պօղուլմուշ վէ պիր պուչուգ սաաթ սօնրա անճագ նաշըսի պուլունմուշ տուր ։

—Մէքթէպը միւլքիյէ իմթիհանլարը խիթամ պուլուպ , Հիւսէյին Քեազիմ, Արշալույս Թընկըր, Ցագօպ Մաղաքեան , Հասիպ , Մավրօյ օրտաաթօ , Նահմիատ Մէհէմմէտ Հիւսէյին , Բաղիպ Սարհճա , Քեամիլ , Օսման , Մէհմէտ Րէշիտ , Սարաֆեան վէ Հասան Ֆէհմի նամ թալէպէլէր շահատէթնամէ ալմըշլար տըր ։

—Մ. Վլատմիր Թէբլօմ՝ Ցէրսաատէթ Րուս սէֆարէթխանէսի իքինճի քիթապէթինէ ախիրէն վէքալէթ իթմէքտէ իքէն , պու տէֆա էսալէթէն թային օլունմըշ տըր ։

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ

Իլամաթը հուգուգիյէնին սուրէթը իճրաասընա տայիր օլան գանունուն 36 ճը մատտէսի իճապընճա , Ցէրսաատէթ վէ վիլայաթտա մէվճուտ օլան մէահքէմէլէրին նան թահրիրի օլան էսվաքի 5 դրշ. նաֆագա պէտէլի տայինլէրէ այիտ օլուպ , պատէլին իչպու նաֆագա պէտէլինին պիր այըրը բէշին օլարագ հասըլատնէ միւտիրինէ թէսլիմ օլունմաարըճա , մէահքէմէն հաղս օլունամայաճաղը կիպի , պիր այտան սօնրա պէտէլը մէզքիւր թէքրար վէրիլմէզ իսէ , մէահքէմէն հաղստան սալը վէրիլիպ , օլ աէյնէն տօլայը պիր տահա հաղս իտիլէմէյէճէյինտէն , վէ իչպու 95 սէնէսի թէմմուզունուն 15ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն մէահքէմէլէր ճանիպի խազինէյէ վէրիլմէքտէ օլան նան թայինաթընըն գաթը մուգարրէր օլտուղունտան , մէահքէմէն մէզքուր պուլունանլարըն թարիխի մէզքիւր հուլուլինտէ՝ էվվէլճէ տայինլէր թարաֆընտան պիթթէսվիյէ մէմուրիյէ իթաար, վէ պու նաֆագայը վէրմէմէն օլտուղու հալտէ , օ մահքէմէլէրին հաղս իթմիրտիքլէրի մէահքէմէլէրըն սալը վէրիլէճէյի իլան օլունուր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԷՐԶՐՈՒՄ

Էրզրումտան յունիս 30 թարիխի իլէ կազէթամըզա իրսալ գըլընան պիր մէքթուպ , յունիս 29 տա Էրզրումտա վուգու պուլան մալիւմ արպէտա հագգընտա աթիտէքի մաֆասսալ մալիւմաթլարը վէրմէքտէ տիր ։

«Մահալլէ Պաշը նամ մահալլէտէ միւլքէթիմիզտէն ֆագիր պիր ֆամիլիա սաքին օլմագտա , վէ պու ֆամիլեանըն 10-11 եաշընտա կիւզէլ պիր գըզը պուլունմագտա տըր ։

«Մէզքիւր ֆամիլեանըն խանէսի իթթիսալինտէ պիր Աճէմ ֆամիլեասը իգամէթ իթմէքտէ օլուպ , պու ֆամիլեա տախի պիր գըզը գօճա իլէ 2-3 էրքէք էվլատտան միւրէքքէպ տիր ։

«Պունլարտան պիրի , քի 17-18 եաշընտա տըր , պու բէնճշէմպէ կիւնիւ գօմշուսու պուլունան մէզքիւր Էրմէնի գըզընա կիտիպ , — քի գարտաշը էօնիւնտէ չամաշըր եըգամագտա իտի — «Մարիամ , կէլինիմ սէնի իսթէյօր» տէր , վէ Մարիամ իսէ գօմշուլուգ սէպէպինէ մէզնի գըզըն իրանընա կիտիպ կէլմէքտէ օլտուղունտան , սաֆիյէթը գալպ իլէ գըզըլպաշ կիտէր , վէ գարտաշը էվինի կիրիպ քիմսէյի կէօրմէյիյինտէ , մէրդում իրանըը՝ էվ խալգընըն եօգարըքի գալմա օլտուղունու պէյան իտէրէք գըզը թէէմին իտէր ։

«Պիչարէ գըզ՝ եօգարը չըգըպ օտատան իչէրի կիրտիյինտէ , աճէմ տէրգապա գափույու գաբար , վէ պիր էլի իլէ գըզըն աղզըը գափայըպ , տիկէրի իլէ թէբէսինէ էօլէսիյէ եումրուգ էնտիրէրէք , էօլիւ հալինէ եէրէ սէրէր , վէ գըզըն պու հալինտէն իսթիֆատէ իտէրէք ըրզընա կէչէր ։

«Պիր աղ սօնրա գըզըն ագըը պաշընա կէլիպ , կէօզլէրինի աչտըղընտա՝ քէնտիսինի գանլար իչինտէ կէօրտիւյիւնտէն՝ ֆիրեատ ու ֆիղան իլէ պաղըրըր , վէ իչիտէնլէր եէթիշէպ պիչարէ գըզը պու հալինտէ կէօրիւրլէր , վէ տէրգապա քէնտի խանէսինէ նագլ իլէ Աճէմի տէ հիւքիւմէթէ թէսլիմ իտէրլէր ։

«Մահալլի միւլքէթաշլարըմըզ պու վուգուաթը մուէլլիմէ իւզէրինէ զայէթ միւթէէսսիր օլմուշ , Առաջնորդ Սրբազանը վէ Քաղաքական Ժողովն պիլ միւրաճաա մէրդում Աճէմին ճէզայը սէզասընը պիր ան էվվէլ վէրտիրիլմէսինի էքիտէն թալէպ իտէրլէր , վէ Քաղաքական Ժողովը հիւքիւմէթէ տէրհալ պիր միւէսսիր թագրիր կէօնտէրիր ։

«Իչ պու վագաայը մուէլլիմէ հագգընտա վէրիլէճէք գարարը կէլէճէք բօսթա իլէ պիլտիրմէյէ վատ իտէրիմ ։

«Պու կիւնլէրտէ Էրզրումտա պիր Էրմէնի խիւս սօրու իւզէրինտէ գամլ օլունմուշ տուր ։

«Գարս ճիհէթինտէն հիճրէթ իտէնլէրի Սըվազա նագլ իթմէք իչիւն , հիւքիւմէթ պուրատան պիր չօգ արապա իսթէմէքտէ տիր ։ Իչ կիւճ վագթի օլտուղունտան քէօյլիւլէր իսթէնիլէն արապալարը վէրմէմէյէճէքլէրինի պէյան իթմիշլէր . Ֆագաթ հիւքիւմէթ իչպու հագըը իթիրազը իտէնլէրի մահպուս իթտի , վէ ևկնէ արապա իսթէմէքտէ տիր ։ Պու պապտէ տըգգաթա շայեան նօգթա շու տուր քի , մէզքիւր մէհաճիրլէր քէնտի իշէքլէրինի պուրայա կէթիրիպ էյի ֆիյաթ իլէ սաթըըլար , չիւնքի պուրատա արապամըզ տա վէ էյի ֆիյաթ վէրիլմէքտէ տիր ։

«Պարատան հիճրէթ իտէնլէրին չօղու զաթէն էյի տատ օլմատըքլարընտան , մէրդում քէօյլիւլէր գօրգմագտա տըրլար ։

«Մէզքիւր մէհաճիրլէրին Րուսլարա գարշը օլտուգլարընտան , հէր խըրսըզլըյա էյի նազար իլէ պագըլմագտա , վէ պունուն իչին մէրդում քէօյլիւլէր տահա զիյատէ իէյմ ու էնտիշէտէ պուլունմագտա տըրլար ։

«Պայպուրդ Թարաֆլարընտա խաչարիլէրին ճէպրէն միւլէթիմիզտէն 5-6 գարը վէ գըզլարըն ըրզլարընա կէչմիշ օլտուգլարը թաստիգ օլունմուշ տուր»։

1879 յունիս 30 ***
Էրզրում։

Ցիարպէքիրտէն խուսուսի օլարագ պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլիքլէրինէ նազարէն , մահալը մէզքիւր Առաջնորդունուն ազլինտէն տօլայը ԳԱՐՇԸԷԳԼԷԳ վուգ ու պուլմուշ տուր ։

Էյէր մահալը մէզքիւր Առաջնորդունուն միւճէրրէտ ազլի լազըմ կէլմիշ իսէ , զաթէն միւնազաայա սէպէպիյէթ վէրէնլէրտէն պիրի տէ Տ. Յովաննէս օլտուղունտան՝ օնուն տախի օրատան չէգ մասը լազըմ տըր ։

Իմտի պու մուհիմ ճիհէթին իւզէրինէ Ազգ. Վարչութիւնուն նազարը տըգգաթընը ճալպ իլէ թավլէթ իտէրիզ ։

ԻԼԱՆԱԹ

Սթամպօլ Թրամվայ Շիրքէթի
ԻԼԱՆ

Մէճլիսի իտարէնին գարարը մուճիպինճէ , յուլիօ 12/24տէն իթիպարէն նագլիյէ ուճրէթլէրի կիւմիւշ աքչէ օլարագ ՝ ատիտէքի թարիֆայա թէվֆիգան ալընաճագը իլան օլունուր ։

	Բր.	Բր.
Գալաթա—Օրթաքէօյ	80	60
Գալաթա—Պէշիքթաշ	60	40
Գալաթա—Գապաթաշ	40	20
Գապաթաշ—Պէշիքթաշ	40	20
Պէշիքթաշ—Օրթաքէօյ	40	20
Էմին էօնիւ—Աք-սէրայ	80	60
Էմին էօնիւ—Սուլթան Մահմ. Թիւրպէսի	60	40
Լանկա—Եէտիգուլէ	—	60
Լանկա—Աղա համամ	—	40
Ջավուշա գատար ասքէր նէֆէրի իչիւն	—	20

Բիւսպա իւզրէ պազէլը գապուլ օլունաճագ տըր ։

4/16 յուլիօ 1879 Միւտիր
Ռ. Վ.Թէրպօ

Մէրճան չարշըընտա իմամ Ալի խանը իւսթ գաթընտա վագը Ն. 20 օտատա Թիւրքճէ վէ Ֆըրանսըզճա լիսանլէրի կէրէք իմլի րագամ վէ ֆէննը տէֆաթիր տէրսլէրի վէրիլմէքտէ օլտուղու կիպի էվրագը րէսմիյէ վէ զայըը րէսմիյէյէ սայիր թիւրքճէ վէ Ֆրանսըզճա հէր նէվի թահրիրաթ եանի արզըհալ , բրօթէսթօ , րափօրթօ , մէքթուպ վէ սայիրէ թահրիր վէ թանզիմ օլունաճաղը վէ իչպու օտայա թէշրիֆէ րաղպէթ պույուրան զէվաթ հէր վէճհ իլէ խօշնուտ իտիլէճէքլէրի իլան օլունուր ։

Ցագօբ Թ. Աբրահամ

ՏՕՔԹՕՐ ՆԷՐՍԷՍ ԷՖ. ԱՆՏՕՆԵԱՆ

Պու տէֆա Լանկատա Գարագօլ ճատտէսի սօգագընտա Ն. 47 խանէսինտէ հէր կիւն էօյլէտէն սօնրա խաստա գապուլ իտիւպ , ֆագըրլարտան վիզիթա թալէպ իթմէյէճէկի , վէ սէմթ վէ ճիվարընտա պուլունան չահատէթլի պիչարէ խաստալարը , պապ տա կէլմէկ օլտուգլարը հալտէ , խանէլէրինտէ մէճճանէն թէտավի իտէճէյինի իլան իտէր ։ 14

Սահիպի իմթիյազ
ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՓԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա , 22 Յուլիօ	
Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	97-13/16
Օսմ. էսհամը աչըլըը	11-13/16
» » գարանթը	11-13/16
Իսթիգրազ 65	15-1/4
» 69	13-1/4
» 71	55-3/4
» 72	21-
» 73	13-3/8
Օսմանլը պանգասը	10-1/8
Մըսըր տույունու . մուէթա հըսէ	48-
» իսթիգրազը	72-
Րուսիա իսթիգրազը	87-1/2
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	—
Բարիզ , 22 Յուլիօ	
Ֆրանսա էսհ. 3 % Ֆր.	84-80
» » 5 գրօնսուղ	117-85
Օսմ. էսհամը աչըլըը	12-02 1/2
» » գարանթը	12-
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	80-
» 69	72-30
» 73	66-25
Մըսըր ֆօնտ. մուէթա հըսէ	244-37 1/2
Գրէտի Լիօնէ	725-
Օսմանլը պանգասը	508-75
Րումէլի չըմէնտէֆէրի	46-75
Իթալիա էսհամը	80-25
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-31
Վիէննա , 22 Յուլիօ	
Աճիօ ֆիօրին	—
Րումէլի չըմէնտէֆէրի	21-

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ապչ. գաբ.	12-29
Պու սապահ աչըլըը	12-29
Իսթիգ. 63 (Մուլթօն) 6 % Ֆ.	78-
» 65 » 6 % Ֆ.	73-
» 69 (Բինար) 6	69-
» 72 (Պօնտիւ Թրէզօր)	21-25
» 73 6 % Ֆ.	65-
Րումէլի չըմէնտէֆէր 3	45-
Ազճէ գայիմէ %	9-
Ըլթըն Ղ.րշ.	42-1/2
Հավալէսիզ »	60-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	4-10
Սթամպօլ պանգասը	6-20
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-11
Թրամվայ	2-85

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան	Ղ.շ. Ֆր
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	106-17
Մէթալիք »	118-20
Պէշլիք »	118-
Պագըր »	315-
Գայմէ »	1030-
Ինկիլիզ լիրասը	109-20
Ֆրանսըզ ալթունու	87-23
Ֆօլ	89-35
Գրիմիզ ալթունու	51-10
Գարպօն գայիմէսի	8-85